

ISPRAVLJANJE UČENIČKIH POGREŠAKA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA

Lidija Branilović, prof.

OŠ dr.Ivana Novaka, Macinec

Dio svakog nastavnog procesa je učenje, ali i ispravljanje pogrešaka. Ono se može provoditi na različite načine različitim tehnikama. U članku su prikazane tehnike ispravljanja učeničkih pogrešaka u nastavi engleskog jezika, kao i prikaz najčešćih pogrešaka kada je riječ o gramatici engleskog jezika. Uz ispravljanje pogrešaka neizostavno je i vrednovanje, kako pogrešaka tako i učeničkih znanja.

Ključne riječi: ispravak, samoispravak, vrednovanje, pogreška, tehnike ispravljanja, diktat, najčešće gramatičke pogreške

UVOD

Ispravljanje pogrešaka, bilo usmeno bilo pismeno, je prirodni dio školskog učenja. Ono se može provoditi na različite načine, ovisno o potrebi ispravka, pedagoškom taktu učitelja i samoj otvorenosti učenika da ga prihvati (budući da učenici najčešće shvaćaju ispravak kao negativnu povratnu informaciju). Ispravak (*lat. corrigere, engl.correction*) znači da se nešto vrati ili stavi u pravi i točan oblik, da se razjasni nejasno, da se prepravi pogreška, da se popravi nelogično stanje.

Tri su osnovne vrste pogrešaka koje se mogu javiti kod učenika prilikom učenja engleskog jezika:

1. INTERLINGVALNE pogreške koje su uzrokovane interferencijom materinskog jezika ili negativnim transferom podataka iz materinskog jezika.
2. INTRALINGVALNE pogreške koje nastaju zbog nedovoljnog poznavanja zakonitosti unutar engleskog jezika.
3. Pogreške uzrokovane NASTAVNIM POSTUPCIMA ili nastavnim MATERIJALIMA. (Petrović, 1997.)

Istraživanja dječjeg jezika upućuju na to da je ispravljanje pogrešaka u djece potpuno beskorisno ako djeca, s obzirom na svoju razvojnu fazu, nisu na to spremna. Kad djeca postanu spremna prihvatiti ispravljanje, pogreške će spontano iščeznuti. (Prebeg-Vilke, 1991.)

TEHNIKE ISPRAVLJANJA

Učitelj se može fokusirati na govorne i/ili pisane pogreške. Postoji, dakle, nekoliko različitih tehnika ispravljanja učeničkih pogrešaka koje učitelji mogu upotrebljavati u nastavi engleskog jezika:

- a) samoispravak (*engl. self-correction*) – učenik ispravlja samog sebe
- b) učenik ispravlja drugog učenika (*engl. peer correction*)
- c) učitelj ispravlja učenika (*engl. teacher correction*) – prihvaća djelomično točan odgovor ili pita drugog učenika.

Dva su tipa ispitivanja:

- pasivan tip: učitelj, nakon što je na usmenom ispitu postavio pitanje, ostaje uglavnom pasivan dok učenik odgovara; i
- aktivan tip: učenika, nakon postavljenog pitanja, različitim potpitanjima i dodatnim objašnjenjima zapravo navodi na ispravan odgovor.

Dakako, ima primjera kada se isti učitelj, već prema ispitnoj situaciji, ponaša čas na jedan, čas na drugi način.

Ispravljanje i ocjenjivanje školskih pisanih zadaća moguće je provesti na više načina. Najčešći, ali i najmanje valjan, sastoji se u tome da učitelj redom pregledava, ispravlja i ocjenjuje učeničke zadaće. Još točniji način bio bi da učitelj pregleda nekoliko zadaća najboljih i najslabijih učenika, a još stabilnije mjerilo procjenjivanja jest da učitelj prvo pregleda sve zadaće i na temelju pregledanog oblikuje svoj kriterij i tek potom pristupi njihovom ispravljanju i ocjenjivanju. Najbolji način bi pak bio da se sve zadaće usporede jedna s drugom (za što učitelji obično nemaju dovoljno vremena). Međutim, kada se govori o nastavi stranog jezika, teško je procijeniti koje učeničke pogreške vrijede više ili manje od drugih (*spelling, word order, use of tense(s), punctuation, ...*).

Također, ispravljanje pogrešaka može biti neposredno ili odgođeno te javno ili osobno.

SAMOISPRAVAK

Pogreške koje učenici sami pronađu i isprave bolje će djelovati na njihovo napredovanje u jeziku nego učiteljevi ispravci. Trebali bismo ohrabrivati naše učenike na samoispravak. Naime, samoispravak im daje osjećaj postignuća i gradi im pouzdanje. Također, učitelj na taj način dobije uvid u ono što su učenici već naučili i tako ih ohrabruje da se osamostale. Međutim, to nije uvijek uspješno! Ponekad učenici ne prepoznaju pogrešku ili ju ne mogu samostalno ispraviti. Jedna od najlakših metoda poticanja na samoispravak jest koristiti ispravak „s prstima“ (*fingers-finger correction*). Ovaj tip ispravka je posebno koristan za skraćeniice, dodavanje riječi, izostavljanje riječi, redosljed riječi ili krivu riječ u rečenici. Recimo da palac označava prvu riječ, kažiprst drugu i tako redom. Učitelj mora biti siguran da

je jasno ukazao na pogrešku. Druga bi metoda bila da pogrešku jednostavno opiše (npr. *Koje glagolsko vrijeme?*).

UČENIK ISPRAVLJA DRUGOG UČENIKA

Učenik može ispraviti drugog učenika također pismeno i/ili usmeno. Učenici su tada više usredotočeni i upleteni u nastavni sat jer se i osjećaju kao njegov važan dio. To je dobar način unapređivanja rada u grupi, pogotovo sada u vrijeme HNOS-a. S jedne strane, učitelji bi mogli pomoći učenicima tako da im daju pitanja kojima bi oni mogli pokušati ispraviti suučenike, kao što su: „*Kada se to dogodilo? Žuta boja? Samo tri mačke?*“ i tako dalje. S druge strane, učenik bi jednostavno mogao preformulirati pitanje ili rečenicu. Čak 45% učenika bolje uči i pamti ako ih podučava drugi učenik (a ovdje se misli i na ispravljanje pogrešaka) nego kada to čini učitelj.

UČITELJ ISPRAVLJA UČENIKA

Učitelji su medij kroz koji se ispravljaju pogreške. Učenici se mogu obeshrabriti ukoliko ih učitelji često ispravljaju jer to samo označava negativno stajalište podučavanja i učenja. Neki bi se učenici mogli osjećati manje upletenima u nastavni sat kada ih se ispravlja. Stoga učitelj može odlučiti želi li učeničku pogrešku ispraviti javno i neposredno ili osobno i odgođeno.

Najvažnija stvar kod ispravljanja učeničkih pogrešaka jest izgradnja učeničkog pouzdanja – stoga, ako ispravljamo pogrešku usmenog rada, ne želimo zaustavljati učenika baš svaki put kada ju učini. Dobra je ideja zapisivati bilješke (pamtiti ih ili ih zapisivati na papir) o uobičajenim pogreškama te se vraćati na njih na kraju sata ili kada to vrijeme dozvoli.

Ove se tehnike mogu koristiti i za neposredno i za odgođeno ispravljanje pogrešaka:

1. pitati učenika da ponovi riječ ili rečenicu bez upućivanja na pogrešku;
2. uputiti na pogrešku i na samoispravak;
3. pitati drugog učenika da ispravi pogrešku koju je suučenic učinio.

SAMOVREDNOVANJE

(vrednovanje, ocjenjivanje, evaluacija)

„Ocjenjivanje je svaka aktivnost kojom se prosuđuje učenikov uspjeh“ (Kyriacou, 1995:127)

Pretpostavlja se da je školsko ocjenjivanje samo jedan važan dio iz cjeline koja se naziva nastavni kurikulum. Školska dokimologija afirmirala se kao posebna interdisciplinarna znanstvena disciplina koja proučava razne oblike ocjenjivanja u školi, te sve čimbenike koji uvjetuju izbor modela i kriterije školskog ocjenjivanja. (Grgin, 1975.)

Vrednovanje pogrešaka u nastavi stranih jezika vezano je i za nastavni proces baš kao što i vrednovanje znanja ima svrhu potpomaganja procesa učenja.

Trebali bismo uvijek razlikovati samoispravak od samovrednovanja.

Samovrednovanje je postupak u kojem učenici sami vrednuju svoje znanje radije nego kada to čine učitelji. No, i samovrednovanje također treba imati jasne kriterije kako bi funkcioniralo. Učenici mogu zajedno s učiteljem odrediti kriterije vrednovanja. U svakom slučaju, uvijek je potrebno najprije učeniku omogućiti da se sam ispravi.

Pedagoško ili nastavno vrednovanje je proces praćenja (obično u mjernim pojmovima) znanja, vještina, stavova i vjerovanja. Može se usredotočiti na pojedinca (učenika), odgojnu zajednicu, ustanovu ili školski sustav u cjelini.

U abecedi dokimološke literature govori se o vanjskoj i unutarnjoj evaluaciji (*fran.évaluation znači određivanje vrijednosti, ocjena, procjena*). Vanjska evaluacija odnosi se na ocjene subjekata izvan škole o vrijednosti nekih vrsta škola ili jedne škole. Unutarnja

evaluacija podrazumijeva praćenje, ocjenjivanje i vođenje, odnosno pedagoško usmjeravanje. Pojedini autori kao glavne krivce za loše stanje gotovo svakog školskog sustava navode ocjenjivanje u kojem i učenici koji jedva nešto nauče dobivaju prolazne ocjene; u kojima se inzistira na učenju i zapamćivanju činjenica, a ne razvija se vještina razumijevanja i rješavanja problema.

Ako se ispravno koristi, ocjenjivanje može biti snažan poticaj za učenje. Važno je da dijete dobije zasluženu ocjenu! Bez motivacije nema učenja. Samopoštovanje i samopouzdanje djece najviše ovisi o školskom uspjehu (temelj mentalnog zdravlja). Loša ocjena je najčešći izvor stresa u školskoj dobi. Osjećaj da trud i znanje nisu primjereno „nagrađeni“ ubija motivaciju za učenjem. Rezultat čestog neuspjeha daje naučenu bespomoćnost: dijete počinje vjerovati da, bez obzira što činilo, ne može postići uspjeh pa se potpuno prestane truditi.

UPOTREBA DIKTATA

Diktat se upotrebljava u nastavi engleskog jezika već stotinama godina.

Što je diktat?

Diktat je, u školskom sustavu, metoda provjere znanja u kojoj učitelj (ili neka druga osoba) čita neki tekst dok ga slušatelj(i) pišu. Od učenika se očekuje da zapišu što učitelj govori od riječi do riječi, a poslije napisano usporede s originalnim tekstom i isprave svoje pogreške. Glavni je cilj da učenici razumiju i zatim prenesu značenje teksta, koncentrirajući se više na komunikacijski aspekt aktivnosti nego na gramatičku točnost.

S učiteljevog gledišta, diktati:

- se mogu raditi na svim obrazovnim stupnjevima, ovisno o tekstu koji se koristi;
- se mogu ocjenjivati i u kombiniranim razredima (kombinira se nivo znanja);
- obično trebaju vrlo kratku pripremu i jako malo fotokopiranja.

Za učenike, diktati:

- se mogu fokusirati i na točnost i na značenje;
- mogu razvijati sve četiri jezične vještine;
- daju mogućnost da obrate pažnju na izgovor.

Eventualni nedostaci su dosada (neki učenici, a i učitelji, su razvili averziju prema pisanju diktata), teškoća (nekim učenicima pisati diktat je teže nego drugima), točnost prilikom provjere (učenici obično nisu dobri u traženju pogrešaka u tekstu kojeg su pisali kada ga uspoređuju s originalom). Diktat ne djeluje uvijek za sve i za svakoga, ali uvijek možemo u nastavu unijeti inovacije koje će ju (pa tako i sam diktat) učiniti zanimljivijom i prilagodljivom svima spajajući tradiciju s modernizmom. (Glasser, 2000.)

USPJEŠAN ISPRAVAK I PONOVLJENI ISPRAVAK

Kako je već nekoliko puta naglašeno, najbolji načini za ispravljanje su oni koji daju učenicima mogućnost samoispravka – brzi su i djelotvorni.

Na primjer:

- A) Ponovite što je učenik rekao povišenim tonom kako bi mu pokazali da želite da ispravi svoju pogrešku i upotrijebite „hmmm“ gdje se ona nalazi.

UČITELJ: What did you do for the weekend?

UČENIK: I go swimming.

UČITELJ: I ... ehm ... swimming

UČENIK: I went swimming.

UČITELJ: Oh, did you go with your friends?

- B) Recite učeniku da je izrekao rečenicu pogrešno, recite mu u čemu je pogriješio i zamolite ga da ju ponovno pokuša reći.

UČITELJ: What did you do for the weekend?

UČENIK: I go swimming.

UČITELJ: That's not quite right. Use the past tense.

UČENIK: Um ... I ... went swimming.

UČITELJ: Oh, did you go with your friends?

Učitelji su u stalnoj dilemi. Dvoume se da li da isprave učeničku pogrešku i tako potaknu jezičnu i gramatičku točnost ili da ju ne isprave i na taj način potaknu govornu tečnost. U većini slučajeva je bolje ne prekidati učenike. Neposredan ispravak je korisniji kada učitelj vodi interakciju s učenicima, a odgođeni ispravak je korisniji kada učenici rade u paru ili u grupi pa se učitelj „vrati“ na zapažene pogreške po završetku aktivnosti. Te pogreške zovemo promašajima (one pogreške koje sam učenik može ispraviti privuče li mu učitelj pažnju na njih).

5 GRAMATIČKIH POGREŠAKA KOJE VAS PRIKAZUJU GLUPIMA

1. Your vs. You're

Your – posvojna zamjenica

You're – skraćeni oblik od „You are“

2. It's vs. Its

It's – skraćeni oblik od „It is“ ili „It has“

Its – posvojna zamjenica

3. There vs. Their

There – odnosi se na mjesto ili kao zamjenica

Their – posvojna zamjenica u množini

4. Affect vs. Effect

Affect – glagol

Effect – imenica

5. Načelo prislanjanja

- zavisni dio kojim započinje rečenica obično nema za svrhu promijeniti ono što slijedi u rečenici

(After rotting in the cellar for weeks, my brother brought up some oranges.

- Uhh... Keep your decomposing brother away from me.)

5 NAJČEŠĆIH GRAMATIČKIH POGREŠAKA

1. **Neprekidna rečenica ili rečenica spojena zarezom** (*Run-on Sentence or Comma Splice*)

Neprekidna rečenica je rečenica koja spaja dvije nezavisne rečenice bez rečeničnih znakova.

Rečenica spojena zarezom koristi zarez za spajanje dviju rečenica koje nemaju prigodnog veznika.

2. **Greške sa zamjenicama** (*Pronoun Errors*)

Greške sa zamjenicama se događaju kada se zamjenica i imenica na koju se ona odnosi ne slažu u broju (jednina ili množina).

3. **Greške pri upotrebi apostrofa** (*Mistakes in Apostrophe Usage*)

Apostrofi se koriste da bi prikazali posjedovanje. No, ne koristimo apostrof pri upotrebi posvojnih zamjenica kao što su *my, mine, our, ours, his, hers, its, their* ili *theirs*.

4. **Greške pri neslaganju subjekta i predikata/ glagola** (*Lack of Subject/ Verb Agreement*)

Ukoliko je subjekt u jednini, i glagol mora biti u jednini. Ukoliko je subjekt u množini, i glagol, naravno, mora biti u množini.

5. **Krivo postavljeni modifikatori** (*Misplaced Modifiers*)

Modifikator se mora napisati uz riječ koju pobliže označuje. Modifikator bi se trebao jasno odnositi na točno određenu riječ u rečenici.

10 NAJDOSADNIJIH GRAMATIČKIH POGREŠAKA U ENGLESKOM JEZIKU

1. THIRD CONDITIONAL (*PLUSKVAMPERFEKT*)

NETOČNO: If I would have known about the party, I would have gone to it.

TOČNO: If I had known about the party, I would have gone to it.

If + had + past participle, would + have + past participle

2. DON'T vs. DOESN'T

NETOČNO: He don't care about me anymore.

TOČNO: He doesn't care about me anymore.

Doesn't ili does se koristi u trećem licu jednine

3. BRING vs. TAKE

NETOČNO: When we go to the party on Saturday, let's bring a bottle of wine.

TOČNO: When you come to the party, please bring a bottle of wine.

Ili

When we go to the party, let's take a bottle of wine.

4. FEWER vs. LESS

NETOČNO: Ten items or less.

TOČNO: Ten items or fewer. (*countable nouns*)

Ali

You should eat less meat. (*uncountable noun*)

5. HOWEVER

NETOČNO: We were supposed to go to the dance last night, however, it was cancelled because of lack of interest.

TOČNO: We were supposed to go to the dance last night; however, it was cancelled because of the lack of interest.

Ali

The match at Wimbledon, however, continued despite the bad weather.

6. HAVE vs. OF

NETOČNO: I never would of thought that he'd behave like that.

TOČNO: I never would have thought that he'd behave like that.

NETOČNO: He should of come with me.

TOČNO: He should have come with me.

7. DOUBLE NEGATIVE

NETOČNO: I'm not speaking to nobody in this class.

TOČNO: I'm not speaking to anybody in this class.

8. PRESENT PERFECT

NETOČNO: He has took the train.

TOČNO: He has taken the train.

<i>have + past participle</i>
----

9. WENT vs. GONE

NETOČNO: I should have went to school yesterday.

TOČNO: I should have gone to school yesterday.

<i>should + have + past participle</i>
----

10. ITS vs. IT'S

NETOČNO: Its going to be sunny tomorrow.

TOČNO: It's going to be sunny tomorrow.

Ali

What's that? I can't remember its name.

Još neke su:

- **BARE vs. BEAR**
- **CONTINUAL vs. CONTINUOUS**
- **ADVICE vs. ADVISE**
- **PRACTICE vs. PRACTISE**
- **DEVICE vs. DEVISE**
- **LOSE vs. LOOSE**
- **PASSED vs. PAST**
- **PRINCIPAL vs. PRINCIPLE**
- **QUIET vs. QUITE**
- **STATIONARY vs. STATIONERY**
- **WEATHER vs. WHETHER**

Također postoje i zbunjujuće riječi koje vas, kao što im i ime govori, zbunjuju jer često ne znate na što govornik misli kada ih upotrebljava, pogotovo ako nerazumljivo izgovara engleski jezik. Najbolji primjeri za takvu vrstu riječi su sljedeći:

- *accept i agree*
- *avoid i prevent*
- *borrow i lend*
- *comprehensive i understanding*
- *rob i steal*
- *sensible i sensitive*
- *actually i now*
- *canal i channel*
- *control i check*
- *invaluable i worthless*

CORRECTING STUDENTS' ERRORS IN ELT

Summary

A part of every educational process is learning as well as correcting errors. This latter can be done in different ways with the use of different techniques. The article presents correction techniques of students' errors as well as the most common grammatical errors in English language learning. When dealing with errors, it is infallible to mention and deal with assessment of both – errors and students' knowledge.

Key words: correction, self-correction, assessment, errors/ mistakes, correction techniques, dictation, the most common grammatical errors

LITERATURA

1. Ćurković-Kalebić, S.: *Nastavnikovo popravljavanje učenikovih iskaza i učenikova produkcija: rezultati analize*, Strani jezici, 30 (2001.), ½, (23-29)
2. Glasser, W.: *Svaki učenik može uspjeti*, Alinea, Zagreb, 200. (prvo izdanje)
3. Grgin, T.: *Problematika učeničkih znanja kao veličina školskog procjenjivanja i mjerenja*, Školski vjesnik br.4, Split, 1975. (265-270)
4. Grgin, T.: *Školska dokimologija*, Školska knjiga, Zagreb, 1986.
5. Kyriacou, C.: *Temeljna nastavna umijeća*, Educa, Zagreb, 1995.
6. Matijević, M.: *Ocjenjivanje u osnovnoj školi*, Tipex, Zagreb, 2004.
7. Pervan, M.: *Can you speak English well?: najčešće pogreške hrvatskih govornika u engleskom jeziku*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2008. (peto izdanje)
8. Petrović, E.: *Teorija nastave stranih jezika*, Pedagoški fakultet Osijek, 1997. (drugo izdanje)
9. *Pravilnik o načinu praćenja i ocjenjivanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006.
10. Prebeg-Vilke, M.: *Vaše dijete i jezik: materinski, drugi i strani jezik*, Školska knjiga, Zagreb, 1991.
11. <http://www.britishcouncil.org/learnenglish-central-grammar-common-errors-2.htm>